

JAN CHRISTENSEN

JAG SER DIG ÄNDÅ

JAN CHRISTENSEN

JAG SER DIG ÄNDÅ

 SAGA

Jan Christensen

Jag ser dig ändå

Saga

Jag ser dig ändå

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 2002, 2019 Jan Christensen och SAGA Egmont, an imprint
of Lindhardt og Ringhof A/S Copenhagen

All rights reserved

ISBN: 9788726257861

1. E-boksutgåva, 2019

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom Egmont-
koncernen

*Människan har två ögon
ett gott och ett ont, sägs det*

Parken framför kvinnokliniken på Malmö Allmänna Sjukhus lyses upp av eftermiddagssolens sista gnistrande strålar och kylan smyger längs de frostbleka väggarna. Det är november 1937, en vinande vind far genom de kala träden och får rutorna i de stora fönstren att darra. På andra våningen uppstår en hektisk, men organiserad aktivitet, när en kvinna hastigt körs till förlossningsrummet. Dämpat prat blandar sig med krystande ljud från den havande kvinnan, vars kropp rycker till varje gång värkarna sätter in. Sammandragningarna kommer stötvis och hennes blick irrar runt på de vita väggarna.

Barnmorskans vaksamma ögon följer noga utvecklingen, medan hon lugnt ger sina order. Det vita nymanglade förklädet prasslar mot den blåa uniformen, när hon snabbt sköljer händerna i ett fat, som står på ett stativ bredvid bänken. Sedan tar hon en handduk, torkar bort svetten från kvinnans panna och säger tröstande:

- Nu ska fru Olsson bara ta det lugnt.

Ulla nickar mot henne med ett snett ansträngt leende. Värkarna far genom henne, hon stönar högljutt och under en kort stund blir allting suddigt. Snälla, låt det gå fort... Och låt det bli en pojke denna gång. Pär vill ju så gärna ha en pojke.

Hon andas tungt och försöker följa personalens förberedelser, men sammandragningarna i mellangärdet greppar hela tiden tag i henne. Allting flyter ihop, tankarna irrar och hon pratar osammanhängande. Smärtan kommer med korta mellanrum och Ulla griper instinktivt fatt i barnmorskans hand.

- Nu får fru Olsson ta i ordentligt.

Barnmorskans manande röst väcker personalen, som rör sig friktionsfritt mellan varandra, medan de gör sig beredda på den förestående födseln. Ett biträde tar fram

handdukar, medan en annan lägger fram saxen till att klippa av navelsträngen.

- En gång till, säger barnmorskan uppmuntrande.

Ulla krystar och tar i allt vad hon orkar. En gång, två gånger, och det känns som om underlivet sprängs när det öppnar sig. Svetten forsar nerför pannan och hon famlar desperat efter någonting att hålla tag i. Någonstans långt borta förnimmer hon barnmorskans lugnande röst:

- En gång till så har vi det.

Med van hand greppar hon tag om barnets huvud och hjälper det lilla knytet ut i sin nya värld. Navelsträngen klipps av och ett enkelt stödförband läggs snabbt runt barnets midja.

- Gratulerar! Det blev en pojke, säger barnmorskan glatt.

Den lille skriker högljutt och viftar stelt med de små armarna när barnmorskan nödtorftigt torkar honom med en handduk.

- Och liv är det i den lilla krabaten, säger hon och lägger pojken på Ullas bröst.

Ett lyckligt moderligt leende sprider sig i Ullas ansikte och smärtan faller i glömska. Hon trycker barnet in till sig och kysser honom, medan lyckokänslorna strömmar genom hennes kropp. En pojke, nu blir Pär glad.

Den lilla handen hittar hennes pekfinger och håller ett krampaktigt grepp, medan huvudet instinktivt söker efter bröstvårtan.

- Här tvättar vi oss först, innan vi äter, säger barnmorskan och skrattar.

Pojken sprattlar ivrigt när han överlämnas till ett ungt biträde, som med van hand låter tvättilappen glida över den skära kroppen. Vid hans högra öga sitter en liten varskorpa, som hon försöker ta bort med snibben på tvättilappen. Hon lyfter försiktigt på ögonlocket, och det är som om hela världen stannar upp. Ilningar forsar genom

hennes kropp och hjärtat hamrar i bröstet. Hon samlar sig och tittar en gång till, men det är sant. Det finns bara ett tomt hål. Med darrande hand öppnar hon det andra ögonlocket. Även där är det tomt, sånär som på en liten rund bit som skulle ha utvecklats till ett öga. Under några sekunder står hon handlingsförlamad, och långt borta hör hon barnmorskan glatt säga till Ulla:

- Det gick ju bra denna gång också.

Biträdet ger tecken åt barnmorskan och en ruvande tystnad lägger sig i rummet. Av deras lågmälda prat förstår resten av personalen att någonting har gått galet.

Barnmorskan tvekar och rättar till hättan, innan hon återvänder till Ulla. Underläppen vibrerar lätt och hon har svårt att forma orden när hon berättar att barnet är fött utan ögon. Hon har aldrig varit med om något liknande och skakar rejält när hon tar den nyblivna mammans hand.

Född utan ögon! Tusen tankar far genom Ullas huvud och det hela känns som en ond dröm. Svetten tränger fram som små pärlor på hennes panna, som delvis täcks av det ljusa håret och hon befinner sig i ett chockartat tillstånd. Hur är det möjligt? Vad har hon gjort för fel? Och hur skall de klara av ett blint barn? Hur skall de... och vad skall Pär säga?... och grannarna. Funderingarna irrar förvirrat, men hon försöker samla sig när någon säger:

- Er man har kommit.

Pär, som är framgångsrik försäljare på American Shoe Companys filialkontor i Malmö, hade suttit i möte med folk från huvudkontoret i Örebro, när de ringde från KK.

I ett nafs hade han kastat sig i bilen och står nu med andan i halsen och en blomsterbukett i handen, utanför dörren. Hjärtat hamrar av glädje när han öppnar och möter sin hustrus tårfyllda ögon.

Skvallret har gått som en löpeld och hemkomsten till den nybyggda villan i Husie, strax utanför Malmö, är hemsk.

Bygatan är tom, fönstren stängda, men det tisslas och tasslas bakom gardinerna. Nyfikna ögon följer Ulla, från det hon stiger ur bilen tills hon försvinner in genom dörren, och åsikterna är många.

- Stackars föräldrar!

- Det hade varit bättre om pojken hade fått dö.

- Hur skall ett sådant barn klara sig.

- Guds vägar är ibland en gåta för mänskligheten. Jag ger dig härmed namnet Rune. Må Herren stå dig bi resten av livet, säger prästen, och låter varsamt den blöta handen glida över den skrikande pojkens kala hjässa.

För Ulla är dopet en lång plåga. Endast de närmaste är inbjudna och den där sanna känslan av lycka infinner sig aldrig. Tankarna gnager fortfarande och hela tiden tycker hon sig se de där anklagande blickarna, en känsla som skapar virriga tankar. Ett tag funderar hon till och med på att ta både sig själv och det lilla gossebarnet av daga.

Pär, som i sina mörkaste stunder också tänker hemliga tankar, är dock ett stort stöd och tillsammans lyckas de skapa en normal tillvaro, självklart anpassad till den lilla livliga krabaten, som ännu inte har förstått sitt handikapp. Runes livsmod är stort och efterhand som tiden går, blir nyfikenheten hans ständiga följeslagare. Lortig och kladdig lyckas han åla sig in även i de minsta otillgängliga skrymslen och när han börjar gå, tvingas Pär bygga ett staket runt huset, medan Ulla flyttar saker och ting allt högre upp på hyllorna.

Systemen Ingrid älskar sin lillebror utöver alla gränser och pysslar om honom, som vore han en av hennes favoritdockor. Hon smeker den duniga hjässan, kramar försiktigt och kittlar hans mage så joddlande läten strömmar ur hans mun. Och när lekkamraterna kommer och hälsar på, får Rune agera "baby", en roll som han stormtrivs i. Flickorna tar sina roller på allvar och Rune

myser när han får vara medelpunkten. De tunna små armarna famlar ivrigt i luften och man skulle nog kunna säga att han blir aningen bortskämd.

Tiden går och även om man sällan pratar om det, ligger det dock en latent ängslan hos båda föräldrarna. Vad skall hända när han blir äldre? Frågan oroar och man gör allt man kan för att underlätta pojkens vardag, ett uppdrag som inte alltid är så enkelt. Rune far och flänger runt och titt som tätt hamnar han i situationer han inte bemästrar. Att ta sig upp i äpple- eller päronträden, som står längst bak i trädgården, är inga problem, men att ta sig ner igen är inte lika lätt. Hjälplost hänger han på de yttersta tunna grenarna, utan ett hum om hur långt det är ner till marken, men han vet att hjälpen alltid finns inom räckhåll. Familjen ger honom trygghet och bortsett från synen, och att han är en smula klen, utvecklas han som vilket barn som helst.

Trädgården, med sin gräsmatta, sina stenar, buskar, träd, lukter och ljud, är hans domäner. Där spankulerar han runt, får nya intryck och lärdomar och varje dag är ett äventyr som vidgar hans nyfikenhet. Att gräva i jorden tycker han är kul. Där hittar man ständigt nya skatter, fast de där daggmaskarna tycker han inte smakar speciellt bra.

Och när Ingrid visar hur man drar bär på ett strå, tycker Rune det är roligare att stoppa dem i munnen. Med hela huvudet insmort, stoltserar han framför mor och visar stjälken, där det endast hänger några futtiga bär kvar. Sedan drar han strået mellan läpparna och tuggar vällustigt på de sista. Saliven sipprar ner på hakan, vidare ner på tröjan, där den efterlämnar stora fläckar. Han torkar sig med ärmen, sträcker händerna mot mor och en stund senare sitter han säkert i hennes famn.

Sommaren 1939 går mot sitt slut och krigets mörka skugga täcker Europa. Stövlarna trampar tungt i Tyskland och för att hindra ovälkomna flygplan att landa på Bulltofta

flygplats har man ställt ut tomma oljefat på banan. Starka strålkastare sveper över Malmös himmel på nätterna och inne i staden finns beväpnade soldater utposterade på olika strategiska platser.

Folkskaran som alltid samlas runt de färska löpsedlarna vid den lilla lanthandeln i Husie, ser allvarliga ut, nickar och inställer sig på det värsta. Sverige är neutralt, säger någon, medan en annan hävdar att det inte spelar någon roll ifall det blir världskrig.

En dag, när Ulla kommer till svärföräldrarnas affär, ser hon på löpsedeln att tyska armén har invaderat Polen. Framför huset står upprörda människor och talar i munnen på varandra och det spekuleras högljutt om vilket land som blir nästa. USA har klart deklarerat att man förhåller sig neutral i det man kallar "det europeiska kriget" och oron har spridit sig till alla Europas länder.

Vintern rasar som värst, när den svenska regeringen deklarerar allmän mobilisering och familjen börjar förbereda sig på de svåra tider det automatiskt kommer att innebära.

När snön smälter undan och våren tränger på tillbringar familjen kvällar och helger i trädgården. Där förbereds det för alla de basvaror som skall göra det enklare för familjen att klara sig, nu när Pär skall ligga i militären, och Rune deltar ivrigt. Insmord i lera, och med ett stort smil i ansiktet, drar han den stora räfsan fram och tillbaka i det som skall bli grönsaksland.

I uthuset, som nyligen har blivit färdigt, kacklas det friskt. Något som garanterar färska ägg, plus en liten extrainkomst när det resterande säljs till vänner, släkt och grannar. Längs byggnadens ena gavel står kaninburarna stapplade. Även det blir ett välbehövligt tillskott i hushållskassan när djuren slaktas och säljs inne på torgen i Malmö.

I en inhägnad, som mestadels består av lera, hörs "julgrisens" grymtande. Nöjsamt rullar den runt i gyttjan, helt omedveten om vilket öde som väntar.

För att dryga ut inkomsterna ytterligare, bestämmer familjen sig för att hyra ut undervåningen i huset och några veckor senare flyttar Anna-Greta och Pavel Söderman in.

Det är ett yngre nygift par, som aldrig gör något större väsen av sig. Han jobbar vid SJ och hon är sömmerska på någon fabrik inne i Malmö. De hälsar hövligt och stannar då och då upp för en liten pratstund vid grinden, men håller sig annars för sig själva.

Flytten till ovanvåningen är en ordentlig omställning för Rune, som nu plötsligt har fått halverat sina domäner. Utrymmet består av två rum, ett kök och en liten hall. Toaletten, som familjen delar med Södermans, ligger på första våningen och man badar i en balja i källaren, där det även finns en tvättstuga med en stor kokkittel.

Redan efter en vecka lyckas Rune utforska trappans fallhöjd. Han klarar sig med lite skråmor och blåmärken, men Pär tvingas bygga en bastant grind som effektivt stoppar alla framtida övningar i fritt fall.

Och ute i Europa fortsätter Hitlers framfart. Drömmen om Det Tredje Stortyska Riket har börjat, men från Stockholm kommer det lugnande besked. "Beredskapen är god och risken för anfall liten", låter budskapet, en sanning med viss modifikation.

Så kommer inkallelsen. Pär söker uppskov, men får avslag och den 9 april, samma dag som tyskarna tågar in i Danmark, är det dags. Familjen står på Malmö station och tårarna flödar. Pär försöker tröstande förklara, att det nog skall gå. Det är ju inte för resten av livet. Ulla nickar och torkar hastigt bort tårarna med sin näsduk.

Rune, som sitter tryggt på Mors arm, pressar sig intill hennes bröst. Hennes hjärta bultar mer än vanligt och han

anar att det är dags för far att resa iväg, så som det har pratats om de senaste veckorna. Allvaret går dock först upp för honom när konduktörens visselsignal sätter igång en sista hektisk aktivitet bland de väntande. Mors hjärta slår några extra slag och hennes kropp börjar skälva.

- Ta nu väl hand om er, säger Pär med darr på rösten

Alla får en snabb kram och ett hastigt adjö, innan han griper tag i resväskan och stiger ombord på tåget till Kristianstad, där hans regemente logerar. Dörrarna slår igen och en skarp visselsignal ekar mellan väggarna. Det skakar lätt i perrongen när tåget långsamt lämnar stationen och vagnarnas gnisslande dränker för en stund alla andra ljud. Runes arm vevar upp och ner tills han inte kan höra tågsättets monotona dunkande längre, sedan torkar han bort tårarna och trycker sig in till mor.

Under hemfärden är det tyst i taxin. Grusvägens ojämnheter kastar dem från sida till sida och däckens knastrande ljud döljer Ullas gråt. Rune tar hennes hand, hon sänker huvudet och han känner hennes tårade kind. Det är första gången han upplever mor gråta och stryker tröstande kinden med sin hand.

Solens sista strålar håller på att försvinna i horisonten, när de är tillbaka i Husie. Stämningen är sorgsen, men Ulla intalar sig hela tiden att livet måste gå vidare.

Ingrid dukar medan Ulla förbereder kvällsmaten och från vardagsrummet hörs Runes glada prat. Med ett barns sorglöshet har han, åtminstone för stunden, glömt allt om avskedet och begett sig på utflykt bland möblemanget. Färden går under soffbordet, fram till fåtöljen, något som ger honom möjlighet att komma vidare upp på fönsterkarmen. Famlande söker hans fingrar över rutorna, griper tag i den nedersta haspen och lyfter. Eftersom den översta inte är på, glider fönstret upp och en ljum vind susar in. Gardinerna fladdrar till, och några sekunder

senare ligger han på marken, sex meter nedanför. Förvirrad, och med blodet forsande från ett stort jack i pannan, reser han sig och letar längs med väggen, fram till farstun och uppför trapparna.

- Mamma... mamma...

Ulla vänder sig hastigt.

- Åh Gud, vad har hänt? utbrister hon förskräckt när hon ser sin nerblodade son.

Hon greppar tag i Rune och rusar med bultande hjärta in i vardagsrummet, där Ingrid just har gått för att hämta honom. Det öppna fönstret slår lätt i den milda vinden och först nu går det upp för henne vad som har inträffat.

- Ingrid, ring efter en ambulans! Skynda dig. Rune har ramlat ut genom fönstret.

Hon tvättar bort blodet, som täcker sonens ansikte, medan tankarna förvirrande irrar runt i hennes huvud. Hur kunde hon lämna honom ensam? Hur kunde hon?

Ulla står vid grinden med den livlösa sonen i famnen när ambulansen anländer. Två män stiger ur och medan den ena kontrollerar pojkens tillstånd, öppnar den andra där bak och tar fram en bår. Rune läggs upp på båren, som binds fast inne i bilen med ett par stadiga läderremmar. Ulla stiger in, sätter sig bredvid sonen och ambulansen kör iväg med tjutande sirener.

Just som de når fram till akutintaget på MAS vaknar Rune till liv. Han hostar gurglande medan hans famlande fingrar letar sig längs med bårens kant.

- Mamma, säger han med svag röst.

Ulla stryker honom lätt över kinden och säger tröstande:

- Såja, gråt inte. Jag är här. Vi är framme vid sjukhuset och du behöver inte oroa dig. Allting skall nog bli bra igen.

Hennes axlar är hopsjunkna och ännu en gång känner hon de där förbannade skuldkänslorna. Hur kunde hon vara så lättsinnig? Hon kämpar med sitt dåliga samvete och

frågan surrar åter. Varför? Är det ett straff, och i så fall varför?

Medan båren rullas in i operationssalen, visar en sjuksyster henne bort till väntrummet, där hon sjunker ner på en stol. Hon vrider förtvivlat händerna i maktlöshet och anklagande tankar maler i hennes huvud.

En halvtimme senare kommer en läkare ut och lättnaden sprider sig i hennes kropp när han lugnt konstaterar att Rune har klarat sig med en kraftig hjärnskakning, samt en del skrubbsår och blåmärken.

- Ungar har en otrolig förmåga att klara av sådana situationer. Han får stanna kvar för observation några dagar, men det är mest en säkerhetsåtgärd, säger läkaren slutligen och ger henne ett uppmuntrande leende.

Sju dagar senare står mor och son utanför huvudentrén till MAS. Ulla tittar bekymrat på Rune, skakar på huvudet och säger:

- Vad skall det dock bli av dig pojke?

Rune, som har ett stort bandage runt huvudet, ler mot henne och drar iväg. Han har inte riktigt förstått vad som hände den där dagen, då fönstret plötsligt försvann, men det har inte haft någon större inverkan på hans livsmod. Han kramar hennes hand, som om han vill säga - allting ordnar sig.

Året är 1942, det är sommar, kristiden ligger tungt över Sverige och ransoneringarna och restriktionerna blir fler och fler. Jag skall snart fylla fem år och börjar bli medveten om att jag inte är som de andra barnen, något jag tycker är orättvisst. Tiden som har gått, har varit en period där jag har lärt mig skillnaden på hårt och mjukt, högt och lågt, plus kallt och varmt. Byrån i vardagsrummet är hård, massiv ek, säger Mor. Precis som hennes två fina träpiedestaler, där det brukade stå stora blomkrukor. De,

pedestalerna alltså, står numera i säkert förvar i pannrummet, bredvid en massa andra sköra saker.

Det har tagit tid att införa ordningen som krävs när man har ett blint barn i hemmet, men numera åker stolarna in efter måltiderna, dörrarna stängs och inga saker lämnas lösa på golvet, där jag ivrigt tar mig fram, med ständiga blåmärken på hela kroppen.

Under de gångna åren har mitt handikapp engagerat många och ett otal tips och goda råd har lämnats av bekantskapskretsen. Predikanter, kloka gubbar, religiösa församlingar, örter, stenar som utför mirakel, listan på förslag är hur lång som helst och enligt "säkra" källor är resultaten häpnadsväckande. Förlamade personer har blivit fullt friska, blindas synen tillbaks, skalliga som återfår håret...

Med moderlig omtanke skyddar Mor mig från alla hänsynsfulla uppslag och många tolkar hennes agerande som högfärdighet, men egentligen är det bara en osäkerhet. I sin rädsla för att jag skall råka illa ut, bygger hon murar runt oss. Murar som blir allt högre och medverkar till att många vänner och bekanta drar sig undan.

Ett undantag, förutom den närmaste familjen, är tant Emma, en barndomsväninna till Mor. Titt som tätt dimper hon in på en kopp kaffe och hennes glada skratt och muntra prat går som en virvelvind genom rummen. Hon pratar sorglöst om små nära ting när de sitter över sina kaffekoppar i köket. Jag lyssnar med, men när det är dags för "vuxensnack", brukar Mor skicka iväg mig för att mata hönsen eller plocka grönt till kaninerna. Ibland låtsas jag bara och står bakom dörren och lyssnar när de, fnittrande som två småtöser, viskar hemligheter till varandra.

Under den varma årstiden tillbringar jag det mesta av tiden i trädgården, där jag rör mig ganska obehindrat.

Ibland sitter jag utanför stängslet till hönsgården och lyssnar på hönsens kacklande prat. De verkar på något sätt så lugna och harmoniska. Fast lite nervös är jag ändå när jag hjälper Mor med att mata dem och de pickar i min hand med sina spetsiga näbbar.

Ibland retas jag med Mor och gömmer mig i buskagen, eller bakom husknuten. Där kryper jag ihop och väntar tålmodigt på att hon skall upptäcka att jag är borta. Jag vet att hennes vaksamma ögon hela tiden följer mig och det brukar inte gå lång tid förrän hon med "orolig" röst kallar på mig:

- Rune! Var är du... Rune vart har du tagit vägen?

Jag tycker det är spännande och svarar inte, men på något vis lyckas hon alltid hitta mitt gömställe!

En dag när jag har gömt mig i busken intill staketet, som vetter ut mot vägen, hör jag steg närma sig. De stannar till precis framför mig och jag känner igen rösterna på grannarna som bor en bit längre bort. Jag kryper ihop och känner mig väldigt hemlig, när jag lyssnar på deras snack. Den ena slänger iväg en spottloska, sparkar på staketet och konstaterar, att det är tur ingen av hans ungar har blivit en "sån där", som bor i vårt hus. Det är nästan så jag blir rädd. Har vi fått flera hyresgäster?

Vid kvällsmaten frågar jag Mor, men hon svarar undfallande:

- Det skall du inte bry dig om. Dom vet inte bättre.

Hennes beskydd och smittande övertygelse om att allting nog skall ordna sig, lugnar mig och jag glömmer snabbt bort det igen.

För att mitt handikapp inte skall vara så iögonfallande, har mina föräldrar köpt ett par mörka glasögon, som jag alltid bär när vi går bort. Det väcker en del uppmärksamhet och det fnissas och viskas, men när Mor hastigt vänder sig, blir det alldeles tyst.

Ibland, när Far har permis, åker vi till Röstånga för att hälsa på mormor, som inte längre är så pigg och kry. Morfar dog när jag var tre år och det är inte många djur kvar på torpet, men jag tycker ändå att det är ett rent äventyr att komma dit. Flugorna surrar runt huvudet när vi går genom stallet, där korna råmar högljutt i sina bås. Det skrämmer mig lite och jag håller alltid ett stadigt grepp i Mors hand. En gång smekte jag en ko över dess mjuka päls, la huvudet mot den varma hud och kunde höra hjärtat banka.

Längst bort i stallet står det hästar, men dem är jag rädd för. Alla utom Tobias, som har varit på gården sedan han var föl. Nu är han gammal och snäll, säger Mor, men jag håller mig ändå alltid på behörigt avstånd.

På söndagarna går vi i kyrkan. Nybadad, vattenkammad och med fina nystrukna kläder på, tar jag emot Mors förmaningar. Hälsa artigt på prästen, avbryt inte när vuxna pratar, sjung inte för högt, men framförallt peta inte näsan, manglas om och om igen på vägen dit.

När vi kommer in känner jag genast den högtidliga stämningen. Det pratas lågt, fötter skrapar mot det kalla stengolvet och undertryckta hostningsläten hörs lite överallt. När kantorn sätter igång svävar tonerna från orgelns pipor runt mitt huvud. Det låter sagolikt underbart och jag vill bara brista ut i sång, men Mors förmanande ord dämpar min entusiasm.

Budskapet om Herren, eller Gud, som de också kallar honom, har fångat mitt intresse. Han är skaparen av allting och bor i himlen, fast han finns överallt, sägs det. Jag har lite svårt att få det till att gå ihop och en gång, när Mor stod och pratade med prästen, "glömde" jag löftet om att inte avbryta när vuxna pratar. Mitt i samtalet drog jag i hans kappa och undrade om inte jag kunde få växla några ord med "han där" Gud. Min besvikelse var stor när jag fick

reda på att det inte gick. Och inte blev det bättre när jag frågade efter sonen Jesus. Jag menar, han om någon borde vara tillgänglig. Människorna vill ju ha honom här på jorden och då tycker jag inte att det fanns någon anledning att flytta till himlen. Jag envisades ett tag, men ett kraftigt ryck från Mor, fick mig på andra tankar, åtminstone för stunden.

Frågorna hopar sig i mitt inre och eftersom Gud kan och vet allting, måste det ändå vara han som kan ge mig svar.

Söndag efter söndag sitter jag och knäpper händerna hårt, så som Mor har sagt man skall göra. Jag sitter nära henne och hör hur lågmält, men intensivt, hon ber. Ibland får jag nästan känslan att hon förväntar sig ett under av något slag.

Efter kyrkan går vi till söndagsskolan. Bland de andra barnen gör jag inte mycket väsen av mig och medan de leker stannar jag alltid i närheten av Mor eller Ingrid.

Annat är det när det är dags att sjunga. Det hörs tydligt när jag ger utlopp för min musikalitet och en dag upptäcker fröken Ivarsson, som är föreståndare, mitt intresse.

- Kanske Rune har lust att prova pianot?

Jag nickar ivrigt och darrar av spänning första gången jag sitter framför instrumentet. Jag låter mina små fingrar smeka över tangenterna. Den glatta ytan känns behaglig och jag slår försiktigt an en ton. Det låter fantastiskt tycker jag och fortsätter. Mor uppmuntrar och varje söndag, när de andra barnen har gått, får jag lov att spela en stund. Fröken Ivarsson visar mig och snart börjar ljudet av de olika tonerna etsa sig fast i mitt minne. Jag får inte nog och med nerböjt huvud nästlar jag mig fram på tangenterna, oåtkomlig i musiken. Kunskaperna överförs så småningom till ett dragspel, som Far har med en dag då han kommer hem på permis.

Dragspelet blir min ögonsten och jag tränar ihärdigt. Låtarna lär jag mig genom att lyssna till den trave 78-or vi har till vevgrammofonen, som också är en av mina favoritleksaker. Utan att veta vad noter, tempus eller arrangemang är för någonting, och uppmuntrad av båda mina föräldrar, övar jag dagligen.

Tiden rinner iväg och för varje dag som går utvecklas mina olika sinnen. Hörsel- och luktsinnet har blivit min vägledning och fingrarna mina ögon. Jag har lärt mig att varje tillfälle har sina speciella egenskaper och kan enkelt urskilja naturen omkring mig. En ojämn mark, stenig eller sandig, ett hjulspår, mossor, gräs eller barr, allting har sitt eget sätt att berätta. Speciellt gillar jag fåglarnas läten. De fascinerar mig och jag kan sitta i timmar och bara lyssna på deras underbara drillande. Det är som om de pratar till mig och jag svarar tillbaka.

Även mjölkbudet, posten, grannarnas röster och barnen som leker dunk, eller pjätt som man säger i Malmö, på tomten tvärs över vägen, känner jag igen. Deras glada skratt och skrån när de jagar varandra får det att sticka till i min kropp. Jag vet ju att jag inte är som dem och den där förbannade känslan av att stå utanför infinner sig varje gång jag hör hur roligt de har.

Ingrid försöker få mig att delta i deras lekar, men hur kul är det att famla runt som en yr höna, ända tills de andra tycker det börjar bli tråkigt? Nej, att leka "normala" lekar är inget för mig.

Och deras snack. De pratar om dagen, som skapas av solen, som är stor, rund och röd och svävar på himlen! Det enda jag känner är värmen, och den irriterar mig oftast. Och natten, då månen lyser och stjärnorna blinkar som små diamanter. Min högsta önskan är att få bara en liten skymt av härligheten.

Du lever i mörker, säger några, och kanske har de rätt. Fast vad är mörker?

Istället för att stå där och höra deras fnissande, undviker jag de där "normallekarna" och ägnar istället tiden åt att utforska livet runt om i trädgården. Den består fortfarande av gåtor och mysterier och utifrån ljud, lukt och former bygger jag min egen lilla värld. I den kan den minsta händelse omvandlas till något stort och dramatiskt, och det är alltid jag som räddar situationen.

På kvällarna läser Mor högt. Barn älskar ju sagor, men för mig är det inte så. Trots en berättarförmåga utöver det vanliga, lyckas hon aldrig fånga mitt intresse. Jag har svårt att hitta bilden av förgyllda tinnar, troll, häxor, drakar, prinsar och prinsessor och har mest tråkigt. Det säger jag förstås inte till henne, utan ligger snällt och lyssnar för att inte göra henne ledsen. Ibland kan det kännas lite skälvande, speciellt när hon berättar om häxorna, men jag vet ju att det alltid slutar med att prinsen kommer och räddar situationen i sista stund. Sedan gifter de sig och får halva kungariket.

I slutet på sommaren doftar det hemkok överallt. Mor har silat bär, frukt och grönsaker och på hyllorna i källarutrymmet, bredvid pannrummet, står glasen med kräm, sylt och saft i rad. Jag känner aromen, när jag sitter i trädgården framför min balja och lyssnar på de outtröttliga fåglarna, medan mina tomflaskor bubblande fylls och sjunker till botten.

- Vad hittar du på Rune?

Doften från Mors kläder är markant när hon passerar förbi och stannar till vid torkstativet, och jag slår ivrigt ut med armarna för att påkalla hennes uppmärksamhet.

- Leker båt i balja, svarar jag, och plaskar med händerna mot vattenytan.

Hon skrattar när jag lyckas blöta ner mig totalt och en stund senare hänger jag tryggt på hennes armar. Den doften, tänker jag, och klänger runt hennes hals. Mor doftar så lugnt och tryggt.

- Är du hungrig?

Jag nickar ivrigt när vi går uppför trappan och in i köket. Hon torkar mina händer och med säkra steg går jag fram till vevgrammofonen, letar fram en skiva och snurrar på handtaget. En stund senare strömmar musiken rasande ut från tratten och jag njuter. Det är en fantastisk uppfinning, tycker jag.

- Här har du en macka!

Mina händer famlar i luften och hittar brödet. Jag för det mot munnen och märker inte att det mesta av den hemgjorda marmeladen rinner nerför mina händer. Först när Mor gör mig uppmärksam på det, förstår jag vart godbitarna har tagit vägen.

Trots frånvaron av Far försöker hon göra min vardag så vanlig som det överhuvudtaget är möjligt. Saknaden är dock stor, inte minst för henne, men när jag försöker trösta, låtsas hon som ingenting och stryker mig över håret.

- Allting skall nog ordna sig. Det går ingen nöd på oss, och jämfört med så många andra skall vi vara tacksamma, säger hon.

Jag nickar instämmande, lyckligt okunnig om allt elände som pågår ute i Europa.

Under kriget har jag bara blivit riktigt rädd en enda gång och det var en natt när militärerna sköt med kanoner borta vid Bulltofta flygplats. Jag vaknade med ett ryck och skakande i hela kroppen letade jag mig hastigt in i Mors skyddande famn. Även hon verkade orolig, och när Ingrid en stund senare anslöt sig till oss var jag övertygad om att världen skulle gå under.

Dagen efter hörde jag de vuxna diskutera händelsen, och alla hade sin egen version. Ett fientligt flygplan som försökte landa, fallskärmstrupper som skulle besätta flygplatsen, engelska...

Jag slutade lyssna och sökte mig istället till radion, som också har blivit min förtrogna. I timmar kan jag sitta framför apparaten och lyssna på hallåmannens röst, medan jag drömmer mig bort i en annan värld.

Ibland leker jag radiopratare. Med en borste som mikrofon, en trave 78-or och grammofonen bredvid, sitter jag och läser högt ur "högen med brev", som folk har skickat in till "mitt program". Jag har blivit ganska duktig på att härma de olika rösterna, som alltid pratar rikssvenska, och fantiserar fritt medan jag letar fram "lyssnarnas låtar". Som tur är stämmer deras önskemål och smak alltid överens med min egen, något som underlättar mitt jobb.

Ibland vill "mina" lyssnare att jag spelar, och då är det ju bara att spänna på dragspelet. Jag föreställer mig att jag leder en stor orkester och presenterar varje medlem med namn som jag har hört på radion, och mig själv som solist. Sedan lägger jag på en skiva och låter fantasin skena iväg.

När tonerna dör ut vill publikens jubel aldrig ta slut och på begäran kör "vi" ofta ett extranummer.

Årstiderna skiftar, men bäst är det om våren när naturen vaknar. Då doftar det plöjda marker och den hårda vinden mojar och blir ödmjuk. Dofterna och ljuden växer fram, det svirrar, surrar och piper i varenda liten vrå och min nyfikenhet tar åter fart. Händelser, ljud och dofter delar in dagen i timmar och nyanser i de vuxnas språk talar om vilken sinnesstämning som är aktuell. Jag har också lärt att livet, i olika former, är trolskt och oerhört stort, men också gäckande. Ibland kan jag bli förvirrad, men envisas, vilket ger mig ytterligare lärdomar.